

Székely Híradó

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független
politikai újsága

Cerobely Murmu
mak
Mly-Koloman

Előfizetési ára: egész évre 100 leu, félévre 50 leu, negyed-
évre 25 leu. Egyes szám 1 leu. A Regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyilt-tér soronkint 3 leu.

Felelős szerkesztő:
Ebert András
Kiadja: A lapkiadó-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Odorhelu (Székelyudvar-
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31 sz.
Meglelen minden csütörtökön és vasárnap.

A dalnak

oltárt emeltek Brassóban. A ma-
gyar zenének lelkes műpártolói
ismét egymásra találtak. Örven-
denünk kell ennek, mert nem
vagyunk nagyon megáldva lel-
kes műpártolókkal, a kik olyan
áldozatot hoznának, amelyet a
kulturának ez a tényezője meg-
kíván.

Hiszen a magyar dalnak ápo-
lása kettős célt szolgál. Ápolja,
fejleszti mindnyájunk drága kln-
csét, szívünk igaz gyöngyét:
a magyar nyelvet és belekap-
csolódik a zenének ápolásával
— evvel az igazi művészi vi-
lágnyelvvel — az általános em-
beri lélekbe

A magyar dal, mely eleinte
a hegedősök zsenge lantján ván-
dorolt küszöbről-küszöbre, majd
meghódította a márványpaloták
hatalmas urait is, végezze ál-
dásos hivatását. Legyen össze-
kötő kapocs, legyen symbolum,
amely áthidalja a nemzeti ellen-
tétet.

Csak politikát ne csináljanak
a magyar dalból, csak ne kor-
bácsolják fel ismét a szenvedé-
lyeket, mert akkor jobb volna
hallgatni.

A megértő szeretet szelleme
hassa át dalosainkat, hogy az
édes-bús ütemek és melódiák
világában találjanak egymásra
azok, akik itt együtt élnek és a
kiknek e haza felvirágzásában
egymással testvéri kezet kell
fogjanak.

Mi szárnyalóbb, mint a madár;
Mi hőbb, mint a délszaki nyár;
Mi a szívet megszenteli,
S édes búval lesz az teli?
A dal, a dal, a dal!
Erdélyi János.

Nagy-Románia

a gazdag lehetőségek országa;
amolyan aranytermő Kaliforniája
Középeurópának... Petroleuma, fája,
sója, buzája, aranya, ezüstje, reze,
vasa, páratlan minőségű ásványvizel,
a karraraival versenyző márványai,
fürdői, szénbányái, hajózható és
műszakilag felhasználható vizei, pa-
takjai, értelmes, jóra való népei s ami
fődolog: közvetlen tengerparti ki-
kötői vannak, ahonnan — mint
önálló királyság, független állam —
az egész világgal felveheti az
érintkezést.

És mégis mit látunk?

Ahelyett, hogy »Az idő pénz«
elvét követné. A helyett, hogy min-
den legkisebb munkabíró kezét
mozgásba indítaná s azzal meglevő
kincshalmazait sietne értékesíteni
és így az államnak tekintélyt, pol-
gárainak boldogságot, megelégedett-
séget teremtené: — erejét kimerítik
a hatalomért tülekedők, a szemé-
lyes torzalkodás áldatlan szóára-
datai és aknamunkái.

Ennek pedig a legszomorubb
következményei, hogy az ország
közgazdasági élete rohamosan ha-
nyatlik. Az állam nemcsak zöldágra
vergődni nem tud, de megállani
sem bír a lefelé menő uton.

Pénzünk értéke a külföldön, kü-
lönösen a párisi és zürichi tőzsdé-
ken oly mélyen áll, amint még soha
és ez sorozatos katasztrófák okozója.

Elérkezett az utolsó óra, melyben
észhez kell térnie mindenkinek.
Észhez kell térnie a bankárok és
nagy bankoknak épen úgy, mint a
két keze munkája után élő „prole-
tár”-nak. Hiszen a tőke munkás
nélkül s viszont a munkás tőke
nélkül nem boldogulhat. E két köz-
gazdasági erőt tehát együttesen és
azonnal munkába kell állítani. De
kezdje meg a tőke az akciót, melyre
az államnak kell befolyást, irányít-
ást gyakorolnia és pedig halogatás
nélkül, mert minden perc drága,
minden pillanat óriási hátrányt jelent,
sőt katasztrófális helyzetbe dönti az

országot, melynek mindnyájan érez-
zük nyomasztó hatását.

A legértékesebb valutánk nekünk
nem a pénzünk, hanem meglevő
természeti kincseink. Ezekkel álljunk
a világpiacra; ezekkel vegyük fel a
versenyt az összes nemzetekkel és
országokkal!

Hogyan!? Erre megadják a biztos,
csalhatatlan feleletet: a reális életet
ismerő és azzal számolni tudó köz-
gazdasági szervezetek. A fennebb
elősorolt természeti kincsek kiak-
názására hivatott közvetlen vezérek
és ahhoz értő gyakorlati közem-
berek.

Legelső lépés azonban a közleke-
dés gyors- és megbízhatósága.

Pénz helyett — mindent kész-
áruban kell fedezni és az elkerül-
hetők behozatalát mellőzni.

Itthon kivételre alkalmas dolgo-
kat **produkáljunk** a rendelkezé-
sünkre álló **pénzünkkel** úgy, mint
Németország s ez árukkal szerez-
zünk a miénknél jóval értékesebb
külföldi pénzeket is. Az egyensúly
így rövidesen helyre áll.

Az állam aránylag csekély anyagi,
de minél szélesebb körű erkölcsi
támogatással, óriásit lendíthet köz-
gazdasági életén.

Csak nem szabad megállani. Min-
den ahhoz értő gyakorlati ember
tudását és munkaerejét fel kell
használni ott, ahol legalkalmasabb
és a leghasznosabb.

Vidékenként tartsanak értekezle-
teket. Sürgősen beszéljék és álla-
pítsák meg a helyi viszonyok sze-
rint legjobban és leggyorsabban ér-
tékesíthető dolgokat.

Az arra, hivatottak a szakértői
megállapodásokat foglalják írásba
röviden és velősen s így az állam
vezérei csak hamar tisztán láthat-
ják a teendőket.

Késlekedni nem szabad, mert
egyszer sem volt aktuálisabb, mint
most, hogy: »Az idő pénz!« ...

Székely Argus.

Székely és magyar

Irta: Paál Árpád.

(2. folyt. és vége)

Jeleztük már, hogy a székelység
külön államalkotó nemzetként sze-
repelt, míg a magyarság államalkotó
közösségébe a maga nemzetegyéni-
ségét bele nem öntötte. Tudományo-
san megállapított történelmi valóság
az is, hogy a székelység testvér-
eredetű népe a magyarnak és a
maga külön nemzeti mivoltát külön
közjogok útján úgy Erdély állami
önállósága idején, mint az ezt meg-
előző magyar állami közösség idején
maga a magyarság mindig elismerte.
Az 1848 után kiformalódott egysé-
ges magyar nemzeti államba a szé-
kelység ugyan önként adta oda a
maga külön nemzeti egyéniségét,
de ez az odaadása csak a testvér-
nemzet államának szólt. A világ-
háboru utáni békekötés ebből az
államból a székelységet kicsalta és
olyan államba osztotta, hol a nép-
többség nem a testvérnemzeté. A
székellyel testvér magyar nemzet
ebben az új államban csak nép-
kisebbségi nemzet, melynek az új-
államalkotásban való közjogi, tár-
sadalmi és alkotmányos részesedése
nincs tisztázva. Mindezekből követ-
kezik, hogy a székelységnek a törté-
nelmi múltban megvolt nemzeti ál-
lapota, az új államalakulásban ismét
föléledett, s hogy ez a nép az új
államalakulással szemben, ismét kü-
lön nemzeté emelkedett. Viszont
ez államalakulásban benne levő ma-
gyar népkisebbségi nemzettel szem-
ben az a helyzete, hogy ezzel való
múltbeli állami egysége megszűnt
ugyan, de az akkor támadt nemzeti
közössége az államváltozás idejére
is átszármazott.

A székelység helyzete tehát az új
államalakulásban kettős. Egyrészt
magával az államalakulással szemben
külön nemzet; másrészt azonban a
népkisebbséggé vált magyarsággal
szemben a maga nemzeti élete kö-
zös. A magyarság oldaláról ez a
kettős helyzet akként alakul, hogy

* A „Napkelet” i. évi 21-ik számából Szerk.

az egész közös magyarságnak az államalakulattal szemben nemcsak magyar jogcímen, hanem székely jogcímen is van nemzeti igénye. Népkisebbségként való föllépése tehát nemcsak egy, hanem két nemzet jogán történik, s ez a két nemzeti jog mind az ő közös java, mind az ő népkisebbségi megalapozottságának az együttes ereje.

Nyilvánvaló, hogy ebből az együttes erőből a legkisebb izomszálát se szabad kiközömbösíteni; s így annál kevésbé szabad egy egész nemzetegyeniséggel szemben ilyen kiközömbösítő tévedésre adnunk magunkat. Meg kell értenünk, hogy a népkisebbségi helyzetalkulásnak nem elválasztó és nem ellentétes feltűnése a székelységnek már meglévő nemzetközi joga, vagy a székelység egyéb jogszerzési törekvése, hanem inkább olyan küzdő folyamat, amely a népkisebbségi helyzetek tökéletes megoldását régi nemzetmultak új feltámadásával és megújult néperzésekkel is elősegíti. A történelem-alakító erkölcsi erők sodrában olyan kombattáns elem a székelység újraéledt nemzetállapota, mely a maga érvényesülésével az egész népkisebbségi helyzet rendezésére is példaadóan és lendítően tud hatni; míg viszont, ha ezt az érvényesülést maga a leginkább érdekelt magyarság akarná elgátolni, úgy csak önemésztéssé torlasztja össze a székelység nemzetvágyát és nemzeterejét. — Amit a közös magyarság a székely nemzet jogcímen elérhet, az úgy is közös java lesz a nyelvi, nemzeti és kulturális közösségnek; viszont amit ennek a külön nemzeti jogcímenek a rejtegetésével, visszariasztásával és megtorpanásával elérhet, azzal csak egy régi és szép multu nép önértétét és öntudatát rokasztja össze. Vajon szükségünk van e ilyen lélekisebbitésre? Bizonyára nincs. Nincs szükségünk tehát arra se, hogy a székelyt a székely szó szégyenlésére és megtagadására tanítsuk.

Sőt éppen ellenkezően, a közös magyarságnak a székely névben összesűrűsödött történelmi és nemzeti erőt legteljesebb kibontakozásra kell segítenie. Nemzeti munkára és nemzeti összetartásra kell ösztönöznie. A befelé közös és kifelé kettős alakulási magyarságot ez a közös és mégis kettős alkata megfelelő céltudatossággal kötelezi. Ezzel a céltudatossággal még a székely részek lokálpatriotizmusát is melegen föl kell karolnia, hogy a székely vidékek központjai e fölkarolások útján kicsinyes helyzeteikből kivergődjenek. Ami jog és joglehetőség mutatkozik a székely vidékek javára, ami nemzeti és magyar intézmény odagyújtható, annak az odavitelét a közös magyarságnak jószívvel és féltékenységgel elő kell mozdítania. Mert ezzel nemcsak a székely ethnikumot segíti, hanem a maga ethnikumának is szaporítja az anyagi és szellemi művelődési központjait. Vagyis mintegy visszahat a két nemzeti lét közös szellemének, egytörzsű lelkének az ápolására. Ezzel pedig a maga egész teljessége iránt való kötelezettségét teljesíti.

Tehát a székely nemzeti létnek, s az abból folyó szabadságigényeknek a fölkarolása nemcsak állami és emberiségi földadat, hanem a közös magyarságnak is saját kettős lényéből folyó életköteleessége. Eszerint nem ellentétes a közös magyarság létigényeivel, hanem éppen e közösség kettős alkotánának a természetes folyamánya az is, ha a székelység az államalkatban külön a saját ősnemzeti jogán juthat bizonyos közszabadságokhoz. A reálpolitikai szempontok is arra köteleznek, hogy ezeket a külön lehetőségeket vissza ne tartsuk, sőt azok kifejlődését elősegítsük. Ez az útja annak, hogy rendre-rendre minden népkisebbségi terület és minden kisebbségi viszony megoldódjék. A Székelyföld különben maga magyar ethnikumának legnagyobb kiterjedése és ennek az ethnikumnak a tisztább egynyelvűsége folytán is megfelelő korábbi és nagyobb kiterjedésű népkisebbségi jogokban kell, hogy részesüljön. Ez világosan érthető, ha arra gondolunk, hogy az egész magyarság Románia állami népességének egynolcadrésze, s hogy a Székelyföldön viszont a magyar népelem szinte száz-százalék. Nem volna tehát a népjogok szempontjából igazság, ha a székely vidékek csak abban az arányban élhetnének nemzeti nyelvükkel és egyéb önkormányzati jogaikkal, amilyen arányban az egész magyarság száma az egész Romániában. Topográfiai arányok kellenek itten; minden vidéknek a maga népvegyültségi aránya kell, hogy irányadó legyen. Úgy hiszem, hogy a közös magyar érdeknek is csak ez lehet az álláspontja és követelése. Nos, a székely nemzeti és helyi igényeknek is az a lényege, hogy ez a helyzetszerű arányosság az ő közdolgaikban érvényesülhessen. Ez és semmi egyéb.

Ismét mondom, hogy magunkba tekintve, meg kell értenünk magunkat. Népkisebbségi helyzetünk szövevényes és különös lehet, de nekünk a kötelezettségünk elsősorban, hogy ezt a szövevényességet és különösséget tisztán lássuk. Nekünk a kötelezettségünk, hogy amit ami kettős nemzeti egyéniségünk számára a világ adott és az állam törvényei kínálni kezdettek, azt félre ne lökjük és tulzott aggodalmakkal le ne mondjunk róla. A székelységet pedig népként is, történelmi értéként is, új nemzeti föltámadásként is becsüljük meg és legyünk büszkéek rá, mert minden ezzel ellenkező cselekvésünk csak magunknak ártó tévedés. Ezt az ártó tévedést ha magyar cselekszi: testvért öl vele. Ha székely cselekszi: renegát a saját nemzetével szemben. Mindakettő egyúttal a saját közös törzsét forgácsolja és csonkítja. Tehát nem a székely öntudat és önérték becsületes átélése és kifejezése az, ami a közös magyarságot elválasztja. Hanem elválasztja az, ha ezt az öntudatot és önértéket a közös magyarság lelki gazdagságából kiküszöbölni akarják. Az ilyen öncsonkító tulbuzgóág ellen föltámadnak a becsületes élet-ösztönök. Föltámad egy nép régi

szép multja, hogy keserűen küzdjön a jelennel. Elfognak magunkat tépő vivódások. Ezek okozzák aztán azt a megosztást, mely közöseggy szívnünket és egyszívnünkkel hajtható két karunkat egymás ellen mozgatja. Kerüljük el ezt a szomorú sorsot. Tőlünk függ; csak attól a szikrányi világosságunktól, hogy sajátmagunkat megértsük.

Az új adók.

III. C) cédula. A földművelési termelés jövedelmi adója.

A föld gazdasági kihasználásából származó tiszta jövedelmének 12 százaléka fogja képezni a fönti céduláris adót ez év április 1-től kezdve. Kiszámításánál a kiindulási pont a bérérték.

A saját földnek gazdasági kihasználásából eredő egy községségi évi 3000 leut meg nem haladó jövedelemnél, a jövedelem 1000 leu-nyi összege — kivetésnél — felére szállítandó le. Ha a tulajdonos a termelést közvetítő útján folytatja és az év folyamán 6 hónapnál hosszabb ideig külföldön tartózkodik, az adó a tiszta jövedelem 18 százaléka lesz.

A fönti levonás után fenn maradó rész a tiszta jövedelemnek tekintetik és ez egy külön bizottság által megállapítandó együtthatóval megszorozva, a fönti céduláris adó alapját képezi.

Az első időszakra az együttható a következő határok közt lesz megállapítva: 0,75—1 közt szántóföldekre, 1—2 kertekre, faiskolákra, földműves házak mellett levő félhektárnál nem nagyobb kertek kivételével, melyek nem lesznek megadóva. 2—3 beépíthető területekre (házhelyek) szőlőkre és veteményes kertekre, 3—5 parkokra, díszkertekre.

Ha az erdő tulajdonosa által termeltetik ki, akkor az 1-ső együttható vétetik ahhoz az árhoz alkalmazva, melyért a kitermelés bérbeadható volna és bérbeadásnál, ha a szerződés őszintesége kétségbe nem vonható, az ott kiténtetett bérérték.

Fönti adó kivetésnél, tulajdonosként felsorolva, egy kimutatás lesz a község házában és az illetékes adópénztárnál kifüggesztve, melyben pontosan kiszámítva lesz feltüntetve az adó összege. Ha ezt a tulajdonos magára nézve sérelmesnek találja, akkor a Pénzügyigazgatósághoz benyújtandó kérvényével megfélebbezheti, a kifüggesztéstől számított 20 nap alatt.

A C) céduláris adó megvilágosítására szolgáljon az alábbi példa:

Egy gazdának van 20 hold szántója és ezt holdankint 100 leuba állapította meg a most működő bizottság, Mivel a Székelyföldön a földek gyengébbek, a 0,75 együttható alkalmazandó.

Tehát: $20 \times 100 = 2000$ leu
 $2000 \times 0,75 = 1500$ leu
 Ebből le a fönt eml. kedv. 500 leu
 Marad adóalap . . . 1000 leu
 Ennek 12 százaléka az adó, tehát 120 leu.

(Következő számunkban a D) cédulát fogjuk közölni.)

HIREK.

— **Nyugdíjazás.** Dr. Szabó Alajos, a székelyudvarhelyi törvény. szék volt elnökét, betegség okából — saját kérelmére — nyugdíjazták.

— **Iskolák államosítása.** A közoktatásügyi miniszterium kolozsvári államtitkársága az Udvarhelyvármegye területén levő összes román felekezeti iskolákat f. évi október 1-i hatállyal államosította.

— **Polgári fillérestély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző-és segélyző-egyesület f. hó 15-én este, a „Bukarest“-szálló nagytermében tartotta meg ez évben első fillérestélyét, melyet Fischer Ferenc nyitott meg. A közönség zsufolásig megtöltötte a termet s az ügyes rendezők által összeállított műsor minden pontja fényesen sikerült. Többek között Dr. Radnay Zoltán okl. táncanár művészies hegedűszólója ragadta el a közönséget, ugyancsak Ferenczy Böske ének-számai, Magyary Erzsébet szavallata, Incze Gita és Esztogár Zsófia táncoktatóse érték el sikert. A műsor után fesztelen táncmulatság következett, amely az éjjel utáni órákban ért véget.

— **Közélelmezési visszaélések** után nyomoznak, de — sajnos — a valódi bűnös tyukszemére nehezen találunk. Az eset úgy történt, hogy a csikvármegyei közlelmezési hivatal a lakosság élelmezésére annak idején egy vagon kukoricát adott Csiksomlyónak. Az ára 20 literes vékánként 50 koronában volt megállapítva és a bíró uram vékánként 80 koronáért osztogatta. Panasz történt, de hogy miként intéződött el, arról hallgat a krónika. Pedig 9—10 ezer koronáról van szó. Ennyivel több a szegény lakosságtól kiperéselt összeg. (af.)

— **Mindennemű szerződés** illetéke előre lefizetendő, mert a szerződések csak így érvényesek. Ez úgy az ingó, mint az ingatlan dolgokra, valamint az összes kereskedelmi szerződésekre vonatkozik.

— **Műsoros tombola-estélyt** rendezett e hó 12-én a székelyudvarhelyi román állami elemi iskola a szegény tanulók segélyezésére. Az estélyt az iskola tornatermében tartották meg szép számú közönség előtt. Az izléssel felállított színpadon „Egy gyermek álma“ c. színművet adták elő az iskola növendékei: Juliu Crăciun, Ilie Fara, Lilla Kálmán, Stefan Moldovan, Lucian Crăciun. Az apró gyermekek meglepetésszerű ügyességgel mutatták be a darabot. Az estély sikeréhez hozzájárulóknak, ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a szegény gyermekek nevében az iskola igazgatósága.

— **Hektárakban számítják** a földterületeket az új adórendszerrel. Épen ezért felsorakoztatjuk a következő számadatokat: 1 hektár=10,000 négyszög méter. 1 hektár=1 hold és 739 négyszögöl. 1 hektár=100 ár. 1 kataszteri hold=1600 négyszögöl; 1 hold=5750 négyszögöl; 1 hold=0,575 hektár.

— **Cseh munkásokat** ajánlott a cseh konzulátus Romániának. Az Országos Szakszervezeti Tanács titkársága ez ellen tiltakozik a „Consum” 32. számában. Románia 200 ezer munkásából, mintegy 70—80 ezer van munka nélkül, mert a gyárak napról-napra redukálják, sőt beszüntetik üzemüket. Legsúlyosabb a helyzet az építő-, a fa- és a vasiparnál, ahol 50,000 munkanélküli van. Ezek közt vannak olyanok, akik a legutolsó évben mindössze 8—12 napot dolgozhattak szakmájuknál s hogy éhen ne haljanak, kénytelenek favágással és egyéb alantos munkával foglalkozni. Pedig az erdélyi munkások a legkiválóbb szaktudással rendelkeznek. Van itt elég szakmunkás, csak munka-alkalom kell. Ezt pedig a tőkének az osztályfalak törpítése, az élni és élni hagyás szempontjából is teremtenie kell.

— **A vidéki postamesteri hivatalok** hivatalos órája a nov. 11-én kelt legújabb rendelet szerint d. e. 8—12-ig és d. u. 2—4-ig van megállapítva.

— **Jótekonycélu előadás.** Tóth Edének igen hatásos népsziművét, a „Kintornás családot” játszották a székelybetlenfalvi műkedvelők e hó 12-én Székelyudvarhelyt, a közönség igen gyér pártfogása mellett. Igazán meglepő és szinte nem várt rátermettséget árult el a szereplők legnagyobb része. Kovács Erzsike ügyes alakítással és feszelen mozgékonyasággal játszta meg a főszerepet. Fülöp Lajos, molnáriás szerepében, színészek beillő eleven komikumával, a közönséget kitűnően mulattatta. A többi szereplők is csaknem kivétel nélkül igen jók voltak.

— **Az erdélyi pénzpiacot** és gazdasági helyzetet a leu áresése s az a nagy válság, mely a regátot fojtogatja, most kevésbé érinti. A leu érték-csökkenését különben nagyrészt a párisi tőzsdén levő spekulációk okozzák, ahol azt hivatalosan jegyzik.

— **Ismét forrásokat kutat** Horváth Béláné Aradon, ahol most tartózkodik.

— **Sok bevétel — kevés haszon.** Az élelmes kereskedők jel-szava, hogy: „Nagy forgalom, kevés haszon”. Ezt Csiksomlyón egészen más rendszerben valósították meg. A község ifjusága ugyanis még folyó évi február havában színielőadással egybekötött táncmulatságot rendezett a szegény gyermekek iskoláztatás és taneszközei beszerzése javára. Jól sikerült. Bevétel is volt 4—5 ezer leu. Azonban ennek dacára! Ferencz Imre közs. főbíró, nyugdíjas postaszolga, Kovács István birt. pénztárnok és Köllő József nyug. vámhiv. szolga, kik a pénztárt kezelték, úgy elszámoltak, hogy a jótekonycél érdekében fáradságot nem ismerő buzgósággal közreműködött ifjuságnak, még mintegy 400 leut kellett volna saját zsebéből reáfizetnie. A felháborodott ifjuság panaszt tett. Az ügyészség a nyomozást elrendelte, de az ügy igen soká nyulik. Remélhető azonban, hogy: „Lassu víz, portot mos!” (Bf.)

Romániai Magyar Dalosszövetség.

A békebeli csendes idők alkotó munkája, az együvé tartozás jól eső érzése járja át lelkünket a mai durva, önző világban, mikor valamely szívet-lelket nemesítő szervezkedést, össze-verbőrdést látunk.

Ilyen nagyra hívatott, a testvéri érzelmeket ápolni, fejleszteni hívatott a „Romániai Magyar Dalosszövetség” megalakulása, mely 1921. november 13-án az összes magyar dalosok, mintegy 34 dalegylet 1435 tagjának részvételével, hozzájárulásával alakult meg Brassóban.

A hivatalos aktust megelőző este a Brassói Magyar Dalárda a Vigadóban nagyszabású dalestélyt rendezett.

Másnap délelőtt a kath. elemi iskolák rajztermében történt meg az alakulás. Szemlér Ferenc főgimn. igazgató, a dalszövetség eszméjének lelkes vezére nyitotta meg a közgyűlést, melynek első ténykedése — ősi magyar szokáshoz hiven — az volt, hogy Ferdinánd királyt táviratilag üdvözölte s működésükhöz atyai jóindulatát és legfőbb pártfogását kérték.

A jelenlevők igazoltatása után, kimondották a szövetség megalakulását. Felvetődött a székhely kérdése, melyet Kolozsvárral szemben Brassó javára döntöttek el.

Az alapszabályokat megfelelő módosításokkal elfogadván, Kovács Elek, marosvásárhelyi lapszerkesztő kor-elnökségével, kandidáló bizottság alakult, amelynek jelölése alapján, köz-

felkiáltással megválasztotta a szövetség vezetőségét.

Elnök: Szemlér Ferenc, a Brassói Magyar Dalárda elnöke, alelnök: Kovács Elek, titkár: Dr. Rombauer Tivadar, pénztáros: Tutsek Jenő és jegyző: Dr. Szabó István. A választmány tagjai: Rátz Albert, József Domokos, Bernhardt Dezső, Wuschinszky János Brassóból, Demeter Ferenc (Sepsiszentgyörgy), Zsögön Zoltán (Gyergyószentmiklós), Fővényessy Bertalan (Nagyenyed), Tárca Bertalan (Kolozsvár), Hey Arthur (Temesvár), Nagy János (Székelyudvarhely), Tordai Dalkör és a Lugosi Dal- és Zenegylet egy-egy általuk később megjelölendő tagja. Póttagok: Vertán P. János, Nagy József, Aronsohn Arnold (Brassó), Fukász Sándor (Kolozsvár).

A közgyűlés elnöki székét Szemlér Ferenc ismét elfoglalta s úgy a maga, mint a többi megválasztottak nevében köszönetét nyilvánította. Az alapszabályok jóváhagyása, a karmesteri állás ideiglenes betöltésére, szövetségi értesítő, jelvény stb. ügyben adott felhatalmazást a választmánynak, illetve elnökségnek.

Gyűlés után közel 200 teritékes közebéd volt az Iparegylet nagytermében, hol Szemlér elnök, Dr. Benedek Géza, Nagy János, Kovács Elek és mások tartottak lelkeselnél lelkesebb felkőszöntőket; közben mesterien előadott szép dalokkal stb. szórakoztatván a társaságot.

Hivatalból való becslés.

Azon adózó, aki a kitűzött határidőn belül nem ad bejelentést, vagy akinek bejelentése elégtelen, hanyag vagy hiányos, valamint az is, aki nem ad választ a kért felvilágosításra, vagy olyan felvilágosítást ad, mely egyenértékű a válasz megtagadásával, annak adótárgya hivatalból lesz megbecsülve.

A hivatalból való becslés következményei a következők:

a) A kincstár által hivatalból megállapított jövedelem után még az adó 50%-a pótlékként fog fizettetni. Ezen pótlékolásnak azonban csak egy év tartamára van helye.

b) Amennyiben az adó kivetése után megállapíthatnák, hogy az adózó

jövedelmeinek egy, a hivatalos becslés alól felszabadult, ezen jövedelmek után, amelyek kihágási iratok alapján utólagosan lesznek megadózva, az adó kétszerese fog beszedetni.

c) A törvény 59. és 61. cikke által kilátásba helyezett levonások azon esetben, ha a jövedelem hivatalból becsültetett meg, nem kérhetők többé, még kifogás esetén sem, akár a kivető bizottságtól, akár felszólamlási bizottságtól, miután ezen levonások, a törvény által előírt általános rendelkezések szerint, csak bejelentés alapján állapíthatók meg.

— **Mulatság.** Az erdőszentgyörgyi román és magyar intelligencia Muica Tódor országgyűlési képviselő védnöksége alatt f. évi november 6-án — a vidéki intelligencia nagyszámú részvétele mellett — szépen sikerült táncvigalmat rendezett az állami iskola teteiben. A mulatság mindvégig emelkedett hangulatban és a legszebb egyetértésben folyt le. A tiszta jövedelem a szegénysorsu tanulók javára fordított.

— **Élőmarhát, fát, petroleumot és diót** igen jó feltételek mellett lehet a konstantinápolyi és pireutzi piacon elhelyezni.

— **Hire volt** és annak idején mi is közöltük, hogy a magyar kormány repatriálási kirendeltséget állít fel Ko-

közepes termetű. Késsel kifeszítették az ajtót és szerencsésen kerekelt oldottak.

— **A tojás** kivételét a kormány beszüntette. Azonban ennek a hatása most már nem mutatkozhat, mert ilyenkor a tyukok is szünetelnek. Ezért nincs tojás a piacokon.

— **Új gyár** létesült Medgyesén, a „Wirtschaftsverband” vezetése alatt, amely minde nemű ravatalozási cikket készít. Székelyek! „Szemesé a világ, vaké az alamizna” — tartja a közmondás. Az életre való szászok nem ábrándoznak, nem politizálnak, hanem testvéri kezét fogva: kitartó szorgalommal, vállvetett erővel dolgoznak! Le az irigkedéssel! Összetartásban az erő! Értsük meg egymást! Dolgozzunk mi is együtt és egymásért! Ez úgy fog hatni mindnyájunkra, mint a jótékony eső, az eltikkadt földre, mely úgy-e mindannyiunk kenyerét — irigység nélkül — megtermi? Küzdjük le az állatot az emberben! Azt az állatot, mely okatlan és ezért vezet rossz utra mindannyiunkat. Végre legyen ember, az ember!

— **A lakbérleti hivatal** Székelyudvarhelyt ezuton közli az érdekeltekkel, akiknek szept. hó előtt kötött szerződésük van betérjesztve, hogy azokat láttaozva, a hivataltól átvehetik.

— **Az őszi vetések állása** — az utóbbi hetek bőséges esőzése révén — kitűnő egész Nagyromániában.

— **Elveszett egy arany** karkötőnek része (gömbalak) a keddi polgári fillérestélyen. A becsületes megtaláló kéréti lapunk kiadóhivatalában jutalom ellenében átadni.

— **„Vasárnap”** címmel olcsó képes hetilap indult meg Kolozsvárt. Főszerkesztőnek Benedek Elek, a Székelyföld hű fiát és minden székely büszkeségét nyerték meg, aki 40 éven át szolgálta tollával a nagy magyar közönséget s most — mint a „Székely Hírek” már megírta — haza jött azzal a szent elhatározással, hogy élete hátralevő részében tollát az erdélyi magyarságnak szenteli. A „Vasárnap” felelős szerkesztője Kós Károly, állandó munkatársai: Dr. Zágoni István, Dr. Pádl Árpád, Nyirő József és Kovács Jenő írók. Kiadja a „Kalács” irodalmi vállalat.

— **A székelyudvarhelyi aranyifjuság** legkövetlenebb szórakozó helyei a Székely Árpád okl. tánc-tanár öszzgyakorló koszorui. Az esti colonnenak minden szombat este 8—12 óráig a „Bukarest” szálló nagytermében. A diák-colonnenak minden vasárnap.

— **A Royal-mozgóban** Székelyudvarhelyt f. hó 20-án este veszi kezdetét a világhírű szenzációs kalandos dráma sorozata a Judex. A darab 5 részből áll, melynek első része a „Titokzatos árnyék” 4 felv. lesz bemutatva; a II-ik rész „Az üres koporsó” 4 felvonás november 21-én; III-ik rész a „Kerjeán-féle malom titka” 4 felvonás november 24-én; IV-ik rész „A fekete subás nő” 4 felvonás november 25-én; és az V-ik rész „Megbocsájtó szerelem” 8 felvonás november 27-én kerülnek bemutatásra. A világszerte nagysikert érő darabra minden oldalról a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. Jegyek Ládánál már előjegyvezhetők.

Közönség köréből*

— **Takarékoskodjunk** a villamos áram használatával a **legmeszebb menő módon** — mondja Odorheiu—Săcuiesc (Székelyudvarhely) város Tanácsa 2759—921. k. i. sz. „Felhívás”-ban.

Hát ez igen szép tanács a Tanácstól, melynek mi is azt tanácsoljuk, **ezt a helyes dolgot első sorban Ő kezdje meg.** Mert kérjük szeretettel, a **legtöbb áramot fogyasztó ivólámpák nélkül**, melyek az utcákon holdas estéken is nappali fényt

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, kizárólag a beiktató felelősségére. Szerk.

Hirdetmény.

Székelydália községi tanácsának határozata értelmében közhírré teszük, hogy a **községi korcsma folyó évi november hó 27-én d. n. 2 órakor Székelydália község házában** 1922. január 1-től kezdődőleg, 3 egymásután következő évre hasznosbérbe adatik.

Kikiáltási ár 2000 leu.

Az árverési feltételek a hivatalos órákban megtekinthetők.

Székelydália, 1921. nov. 7.

Gergely János, Marosi, közs. bír. jegyző

Intelligens középkori női irodai munkákra ajánlkozik. Cím e lap kiadóhivatalában. 1—2

Lányokat helybelieket és vidékieket ellátással veszek föl, kik szakszerű vezetésem mellett saját ruházatukat varrva, a női-ruha szabászatot elsajátíthatják. Lukácsffy Anna. Principesa Maria 12 sz. (volt Szent-Imre utca.)

Serviciul de poduri si sosele din județul Odorheiu.

Szám: 1398—921.

Hirdetmény.

A Miniszterul Lucrărilor Publice helybenhagyásával a Direcțiunea de poduri si sosele din Transilvania No. 8768, 9035, 9036 és 9408 számú rendelete folytán közhírré tétetik miszerint folyó évi november hó 24-én d. e. 10 órakor a serviciul de poduri si sosele hivatali helyiségben a hom.-szentpál—daróci törvh. uton lévő 10 sz. az odorheiu—gheorgheni állami uton lévő 1 sz. Fenyéd hid alépitménye és felszerzetének, továbbá a tárgul-mures—gheorgheni áll. uton lévő 13. sz. fahidak újraépítésére nyilvános árverést fog tartani.

A későn érkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlattevő urak az ajánlati összegnek megfelelő és az ajánlattal egyidejűleg, 5 százalék bantpénzt kell letégyenek pénzben vagy érték-papírban, valamely hazai adóhivatalnál és az erről szóló vevény az ajánlathoz mellékelendő.

A feltételek megtekinthetők a hivatalos órákban a Serviciul de poduri si sosele Odorheiu hivatali helyi-

Figyelem!

A legszebb és legújabb modern ebédlők, hálók bármilyen interzicia berakásokkal és egyéb berendezéseket készítünk. Zongora és más hangszerek javítását elvállaljuk. Zongorákat hangolunk. A m. t. közönséget biztosítjuk pontos és leggyorsabb kiszolgálásról. Árunk a legjutányosabban vannak megállapítva. Vidéki megrendeléseket gyorsan szállítunk.

Gábos és Székely

műbutor- és épületasztalosok

Odorheiu (Székelyudvarhely) Str. Prințul Mircea (Petőfi-u) 1. sz. (Korona-vendéglő udvarában.)

szórnak — egészen jól lehet sé-tálni... Tessék csak megpróbálni!

Azonban villamos áram nélkül az ipari munkához szükséges gépeket használni, nem lehet. Már pedig megbocsát a bölcsbelátású Tanács, de — ugy-e? — a pót- és a jó Ég tudná megmondani még miféle adókat, mégis csak városon főképp az iparos és kereskedő, szóval a dolgozó polgárok fizetik.

Épen azért kérjük a hatóságot itt, a nyilvánosság foruma előtt, kegyeskedjék megengedni, hogy dolgozhassunk. Sőt arra legyen főgondja, hogy nappali áramot is kapjunk,

mert a mult évben e célra emelték fel az árakat és az éjszakai dolgoztatás rendkívül költséges. Ha pedig ebbeli kiadásainkat felszámítjuk, könnyen „árdrágítók” lehetünk...
Több iparos.

Szerkesztői üzenetek.

Járás előfogad. Az eljárás nem törvényes. Mielőtt azonban a lapban szóvátennők, sziveskedjék az illető főszolgabíró felettes hatóságához fordulni.

Cs. L. Gyergyódi úr. Az ön piszkolódásnak szánt fürmedvénye alaptalan rágalmakat „Csillag”-tat. Ugy látszik — feltűnési viselkedésben

ségében és ott egyszersmint minden szükséges utasítást is nyerhetnek.

Az ajánlat lepecsételve és minden egyes hidra külön-külön nyújtandó be. Az eredmény Miniszterul Lucrărilor Publice helybenhagyásától függ.

Az ajánlattevők ajánlataikkal kötelezve vannak a helybenhagyásig.

Utóajánlatok nem engedélyeztetnek. Odorheiu la 30 octombrie 1921.

Serviciul pe poduri si sosele Sipoș ing. sef.

Eladó butorok Bethlen-utca 59. emeleten.

A jó boltban minden jó van!
A cégre figyeljen, hogy el ne tévedjen.

Csak „Melissát” kérjen,
Másra ne is nézzen!
Ily cukorka nincsen,
A többi üzletben.

Szükségletét vegye Bodrogi és Hirsch vegyesüzletébe.

Odorheiu-Săcuiesc (Székelyudvarhely), Str. Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31. szám alatt.

Schuller János kalapos

Odorheiu-Săcuiesc (Székelyudvarhely)

Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u) 29.

Elvállalja mindenféle

női és férfi kalapok legdivatosabb átalakítását.

Szolid árak, pontos kiszolgálás

Kereskedők, Szövetkezetek, Fatalepek és Fogyasztók figyelmébe

ajánljuk, hogy nagybani üzletünket Odorheiu (Székelyudvarhely) Bulev. Reg. Ferd. (Kossuth-utca) 56. sz. alatt megnyitottuk, ahol

pas, fűszer- és gyarmatárunk,

kitűnő O romániai „Drăgășani” fajborok, a miniszterium által hitelesített mérlegek, 3, 5, 10, 15 és 20 kg.-ig. Továbbá gyermek- és férficipők a legolcsóbb napi áron kaphatók.

Tisztelettel: BANCA CETATEA.

Őszi, téli ruhákat,
selymet, bársonyt,
csipkét, szöveteket,
fonalat, háziszóttos posztót
minden színben művésziiesen

fest, tisztít SCHMITZ.

Odorheiu (Székelyudvarhely) Malem-utca 21.

Gyászruhák 24 óra alatt. Férfi ruha tisztítása 35 és festése 100—120. — Vidéki munkákat a legpontosabban eszközöl.

BANCA CETATEA ODORHEIU

Főintézet BRASSÓ, BUKAREST.

Elfogad átutalásokat bárhova. Folyósít olcsó kölcsönöket, elfogad betéteket magas kamatláb mellett, finánciroz kereskedelmi és ipari vállalatokat. Külföldi pénzeket bevált. Vidéki megbízható ügynököket jutalék mellett alkalmaz. Értekezhetni lehet a bankhelyiségben.

Háboru előtti

minőségű fekete és sárga

Bőrszírt

szállítunk 20-as csomagolásban

Bürger, Albert, vegyeszeti gyára

Targu Mures-Marosvásárhely.

Az Est Hirlapiroda Marosvásárhely.

A sósfürdő e hó 9-étől, szerdatól kezdve hetenként csak négy nap azaz szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden lesz nyitva: állandóan központi fűtés.

A fürdő **VENDÉGLŐBEN** hideg és meleg ételek, édes must és jó 6-bor olcsó árban kapható.

Tisztelettel:

Fernengel Gyula.

Tisztelettel:

Fernengel Gyula.

Jön a tél!

Legfinomabb rum és likör-esszenciák

minden háztartásban nélkülözhetetlenek. Különösen ajánljuk páratlanul finom és zamatos rum esszenciákat!

Bürger Albert, vegyeszeti gyára.

Targu Mures-Marosvásárhely. Az Est Hirlapiroda Marosvásárhely.

Tisztelettel:

Fernengel Gyula.

Tisztelettel:

Fernengel Gyula.